Published and distributed under permit (No. 781), authorised by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК
УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ РІК XXIX. Ч. 269. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 18. падолиста, 1921. VOL. XXIX. No. 269. Jersey City, N. J., Friday, November 18, 1921. THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

АМЕРИКА НЕ ВЯЖЕ СПРАВИ РОЗБРОЄННЯ З ДРУГИМИ СПРАВАМИ

ВАШІНГТОН, 16. падолиста. — Американська делегація заявила нині, що Злучені Держави готові підписати умову про зменчення морських зброєнь без огляду на те, чи держави дійдуть до якої угоди в справі Тихого Океану та Далекого Сходу.

Ся заява означає, що якби не скінчилася конференція, на всякий случай зменчення воєнних фльот запевнене. Крім сього заява Америки має ще й те значіннє, що вона підносить значно повагу Злучених Держав на конференції.

АМЕРИКА НЕ ДУМАЄ ПІДНОСИТИ СПРАВИ ОБМЕЖЕННЯ АРМІЙ.

ВАШІНГТОН, 16. падолиста. — Американське правительство не думає порушувати справи обмеження армій на суходолі ані робити якінебудь пропозиції в тій справі.

Супроти сього, що французький премієр заявив на вторковім засіданню, що Франція думає поставити в тій справі якісь пропозиції, всі ждуть на них; сподіються, що Франція запропонує обмеженнє своєї армії, але під услівєм, що другі держави азбезпечуть її перед нападом зі сторони Німеччини. З огляду на те, що другі держави, а передовсім Злучені Держави такого зобовязання не схочуть дати, то відай ціла акція Франції скінчиться нічим.

Злучені Держави зі своєї сторони не пропонують ніякого зменчення армії, бо вони не думають зменчати армії.

КИТАЙ ДОМАГАЄТЬСЯ ГАРАНТІЇ САМОСТІЙНОСТИ.

ВАШІНГТОН, 16. падолиста. — З хвилею, як справа зменчення морських зброєнь дістала згоду усіх вмішаних держав та перейшла під подробичний розбір спеціяльного субкомітету, можна уважати, що конференція приступила до другої справи, для якої вона зібралася, до справи Далекого Сходу.

Формальну дискусію в тій справі отворила на нинішнім засіданню конференції китайська делегація, складаючи перед конференцією урочисту заяву про свої основні домагання. На вступі своєї заяви, китайська делегація підносить значіннє Китаю для порішення так званого питання Далекого Сходу. Далі делегація складає заяву іменем китайського уряду, що Китай готовий отворити доступ до своїх величезних природних богацтв усім народам, що їх потребують, щоби в заміну за се дістати користи зі свобідного рівного зношення з ними. Щоби, однак, се осягнути, Китай мусить мати всяку нагоду розвивати свої політичні інституції згідно з думками та потребами свого народа. Власне тепер Хіни задумують перевести ріжні радикальні переміни в своїм політичнім устрою, і до їх переведення потребують спокою; се значить, що Китай має не лише бути запевнений проти всякої небезпеки заграничного наїзду, але й запевнення, що ніхто не буде позбавляти Китаю можности розвивати свобідно свої політичні інституції та добувати для себе відповідні публичні доходи. В тій ціли китайська делегація просить, щоби конференція приняла супроти Китаю отсі правила за обовязуючі:

(1) Великі держави зобовязуються признавати і шанувати повну територіяльну независимість та адміністраційну самостійність китайської републики; Китай зі свого боку зобовязується не віддавати ані не винаймати ніякій державі ніякої частини своєї території.

(2) Китай готов признати, що засада „отвертих дверий" (себто вільного доступу до природних богацтв краю і торговлі) відноситься до всіх держав на рівні.

(3) Держави зобовязуються не заключати межи собою ніякої умови, яка моглаби дотикатися Китаю, не спитавши вперед згоди Китаю.

(4) Для важности якогонебудь права, привілею або умови якоїнебудь держави в Китаю потреба, щоби се право, привілей або умова була публично проголошена; всякі потайні умови не мають обовязуючої сили.

(5) Великі держави мають як найскорше усунути усі обмеження свобідної діяльности Китаю.

(6) Всі існуючі зобовязання Китаю, заключені не на означений час, мають бути ограничені щодо часу.

(7) При поясненню умов, надаючих спеціяльні права, треба придержуватися здавна установлених правил.

(8) Всі держави мають строго перестерігати і шанувати права Китаю як невтральної держави в кождій війні, в котрій Китай не бере участи.

(9) Держави мають поробити відповідні зарядження, щоби на будуче питання Далекого Сходу можна рішати мирною дорогою.

(10) Держави мають поробити відповідні кроки, щоби на будуче що певний час відбувалася межинародна конференція для дискусії та вирішування питань Далекого Сходу.

ВЕЛИКИЙ СТРАЙК ВУГЛЕВИХ МАЙНЕРІВ В КОЛОРАДО.

ДЕНВЕР, Колорадо, 16. падолиста. — Велике підприємство, добуваюче вугля та зелізо, Колорадо Фюел енд Айерн Ко., зарядило нагло значну зниже робітничої заплати в своїх 13 копальнях вугля. Знижка має виносити аж 30 процент, себто майже одну третину робітничої заплати, досі побираної, і має починати обовязувати вже від завтрішнього дня. Се зараз викликало зарядженнє страйку зі сторони робітничих юній в окрузі.

ПОЧАЛИ РОЗПРАВУ ПРОТИ ВІДОМОГО АКТОРА.

В понеділок почалася в Сан Франціско судова розправа проти славного колись комічного актора рухомих образків Роскоє „фети" Арбакла, обжалованого за ненамірене, але злочинне спричиненнє смерти акторки рухомих обрзків, Верджінії Рапе.

На судовій сали явилися кількасот цікавих. На вступі розправи адвокат оборони заявив, що оборона постановила не говорити про характер померлої женщини, а заповів, що оборона буде старатися виказати, що акторка померла від хронічної хороби, яка могла викликати її смерть кождої хвилі. В своїй промові адвокат заповів, що він докаже свідками, що державний прокуратор, котрий провадив слідство проти обжалованого, завізвав до свого офісу цілий ряд свідків та погрозами примушував їх зізнавати те, що він хотів. У відповідь на се прокуратор Брейді відповів, що коли адвокат докаже свої закиди, він, прокуратор, зложить зараз свою резигнацію (зречеться свого уряду).

Супроти розголосу, якого набрала ціла справа, сподіються, що добирання присяжних суддів потреває довший час.

СМЕРТЬ ВІД УПАДКУ В БОЧКУ.

Трьом робітникам в Ню Гейвен, в стейті Конектикат, трафилася дивна пригода, котра потягнула за собою смерть одного з них.

Всі три вони були заняті чищенням величезного кадуба на яблочник, як кажуть, найбільший кадуб в місті. Як вони були заняті роботою, риштування під ними заломилося і всі три впали на дно кадуба. Заким наспіла поміч, один з робітників, Тоні Савінай на імя, уже був вдушений стрійними газами, що назбиралися на дні бочки. Двох других робітників які вже були втратили притомність, відставлено до шпиталя. Хоч лікарям через довший час не вдалося привернути їх до памяти, мимо сього лікарі, кажуть, що їм життю не грозить небезпека.

ДЕСЯТЕРО ЛЮДИЙ ПОГОРІЛО ПІДЧАС ПОЖАРУ ДОМУ.

В понеділок трафився в Ню Йорку великий пожар, в котрім згорів пятьповерховий дім на 17-ій вулиці, а в нього погоріло на смерть 10 людий. Причиною нещастя була хибна будова дому; коли вибух огонь, богато людий, більшість з них в нічних сорочках, вибігла на маленьке подвіря, з котрого вони не могли видістатися на зовсім так довго, аж сторож дому не здобув драбину і не приставив до подвіря. В той час поміч для кількоро людий уже була спізнена.

Поліцийний та пожарний департаменти міста розвели слідство над тим, чи причиною нещастя не була така хиба в будові, яка становить нарушеннє закона про будову домів для найму.

ЗАСУД КОМУНІСТІВ У ВАРШАВІ

За комуністичну агітацію засудив варшавський суд Станислава Сахульського і Йосифу Вельбєну на 4 роки тюрми.

ВІДЧИТ ПРО РАКА.

Хто ще тепер не чув за рак (кенсер)? Хто ще не знає, що рак є дуже небезпечна недуга, котра все більша атакує майже всі части людського тіла та всі його органи? Звідки він береся? Що то є за недуга? Чи то є заразливе? Чи він передаєся по наслідству? Чи можна від рака вихоруватись? Чи можна без операції? Чи радіум вже розрішив ліченнє рака? Чи екс-рей поможе проти рака?

Відповіди на ті усі питання дасть Др. Кадець у своїм відчиті про рака в „Українській Бесіді" в суботу, дня 19. падолиста, вечером.

По відчиті Др. Кадець буде відповідати на всі запити про охорону здоровля.

КАЖУТЬ, ЩО АРЕШТУВАЛИ ТРОХ АНАРХІСТІВ, ЩО ХОТІЛИ ПІДПАЛИТИ КОРАБЕЛЬ НА МОРЮ.

До Злучених Держав привезено оноді на французькім кораблі „Ля Савуа" трох людий, за яких каже департамент справедливости, що вони належуть до межинародної анархістичної організації і їхали до Франції лише на те, щоби по дорозі на морю підпалити корабель „Коламер", котрим вони їхали до Европи. Перед властями арештовані подали, що вони називаються: Робетр Брейді, Лі Коловський, та Джозеф Райен. Вони дісталися на корабель без відома корабельних властий; дуже можливо, чи ціла історія про їх анархістичні заміри і вийшло з того їх безправного побуту на кораблі.

ЦІКАВЕ БАЖАННЄ ВЕТЕРАНА.

Роберт Лудлов Ливингстон, ветеран горожанської американської війни, котрий живе в домі для бідних коло Мидлтавн, Ню Джерзі, зявився в суду та просив о дозвіл змінити йому імя на Метс Грін, як його називали товариші оружжя підчас війни майже 60 літ тому.

ВОРОЖУТЬ ОСТРУ ЗИМУ.

Фармері зі стейту Ню Йорк ворожуть сього року остру зиму. Свою ворожбу опирають вони на тому, що смердюхи (скант) мають таке грубе футро, якого не затямили навіть найстарші люди.

ПОХОРОН ІВАНА БЕЛЕЯ У ЛЬВОВІ.

Скромний і тихий був похорон Івана Белея, як скромне і тихе було його життя. Зібралося споре число товаришів, приятелів та знайомих, які прийшли відвести покійника на далеку путь. Прибула теж і родина з рідного містечка Войнилова. Зібраний хор, під батутою гром. Купчинського, відспівав похоронні пісні, а над відкритою могилою промовив д-р Степан Баран.

УКРАЇНСЬКІ ЦУКРОЗАВОДЧИКИ.

„Голос Росії" подає, що власники українських цукрових заводів уже давно провадили переговори з представниками німецького банкового світу, про постачання їм позичок на умовинах компенсації в будучому. В результаті цих переговорів, саме тепер, заклався великий синдикат банкових діячів, який випрацював нормальний договір для цукрозаводчиків, які бажають звязати себе у будучому з цим синдикатом. В своїй підставі договор зобовязує до того, що до часу відбудови життя в цукрових підприємствах, при умовах порядку на Україні, власники цукрових заводів одержують позички пропорціонально розмірам продукції заводі. Цукрозаводчики зобовязуються в будучому весь потрібний їм оборотовий капітал взяти у синдикаті, при чім проценти і за позичку і за капітал, який буде взятий, установлює договір уже тепер. Крім того вся закупка інвентаря за кордоном, а також на Україні і вся продаж продукції має йти в будучому через посередництво синдикату і забезпечує йому певний відсоток з обороту. Із числа 180 цукрових заводів, представлених у Німеччині, уже записалося коло 55, які заявили загальну продукцію приблизно на 40 міліонів пудів цукру в рік (до війни).

УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ЛІГИ НАЦІЙ У ВІДНІ

В липні місяці у Відні заснувалось Українське Товариство Ліги Націй. Ця організація є союзом народів не лише державних і повстала в Англії ще в часі війни для пропаганди ідеї міжнародньої згоди. Зараз до цієї Ліги приступило до 30 народів. Головний секретаріят перебуває в Брюселі. Нічого спільного з офіційною Л. Н. ця Ліга не має і провадить самостійною свою пропаганду ідеї спілки всіх народів мирного розвязання міжнародніх конфліктів. Національні товариства цієї Ліги цілком приватні, незалежні від уряду і не претендують на виключне представництво своєї нації. Але натуральна річ, що і сей союз має впливати на офіційну Лігу Націй.

Ідея заснування українського товариства Ліги Націй належить нашому представникові в Бельгії п. Яковліву. Тимчасова президія: головою С. Шелухін, секретарем К. Чайка і скарбником інж. Вілінський. Фундатори, які увійшли в склад ради, крім згаданих осіб є: пп. Лоський, Слюсаренко, Храпко, Лотоцький, Залізняк, Чилинський, Семенів, Шостівський, Окопенко, Кедровський, і пані: Вілінська, Суровцова, Галаганова, Александровська.

РОЗСТРІЛИ В КРИМУ.

З Царгороду „Голосу Росії" подають, що за останні три тижні в околицях Криму, за участь в білогвардейському заговорі і зносинах з зеленими штабами і шпіонаж на користь Врангеля й Антанти ч розстріляно 26 чоловік. Дальші арештування продовжуються в дуже інтензивній формі.

РАДА ЛІГИ НАРОДІВ РІШИЛА РАДИТИ І РІШАТИ ЯВНО І ПРИЛЮДНО

СПРАВА СЕРБСЬКО-АЛЬБАНСЬКОГО СПОРУ МАЄ БУТИ ОБГОВОРЕНА І ВИРІШЕНА ПРИЛЮДНЮ.

ПАРИЖ, 16. падолиста. — Рада Ліги Народів на предложенне британського делегата, Герберта Фишера, постановила відбути завтра (в четвер 17. с. м.) своє засіданнє у справі спору між Югославією й Альбанією прилюдно і також прилюдно приняти рішення в сій справі.

Засіданнє Ради Ліги Народів зачалось тут нині, в палаті Люксембург. Його скликано, як звісно, власне для альбанської справи на предложенне британського премієра Лльойда Джорджа. Обі сторони, Сербія (Югославія) і Альбанія воюють вже два місяці між собою ізза наїзду сербського війска на альбанську землю. Аліянтська Конференція Амбасадорів визначила була сербсько-альбанську границю, але нікотра з воюючих сторін не вдоволилась нею.

Покищо Серби здержали війну проти Альбанців, але се тільки хвилевий розем. Тут запевняють, що сербсько-альбанський спір можна буде покінчити тільки тоді, як Ліга Народів вирішить границю і наложить на обі сторони зобовязання приняти її без дорікань і спротиву.

Коли Рада Ліги Народів зібралась сьогодня, було на засіданню богато неприсутних між дійсними членами Ради. Китайського (хінського) представника, Велінгтона Ку, заступав китайський амбасадор в Римі; Бельгійця, Павла Гіманса, заступав другий член Бельгієць, а Британця Артура Балфора, котрий тепер є у Вашингтоні, заступав Герберт Фишер.

Провід нарад обняв французький представник Леон Буржуа. Він сейчас звернувся до британського делегата, щоби представив справу сербсько-альбанської суперечки, з уваги, що для сеї справи скликано засіданнє Ради Ліги Народів на зазив британського правительства.

Герберт Фишер сейчас заявив, що предкладає, аби мітинг був явний, та щоби на нього запросити представників Альбанії і Югославії, аби предложили свою справу. Рада на се згодилась і назначила розправу на завтра, 17. с. м.

ХОЧЕ ПЕРЕДАТИ ВИРІШЕННЄ СЕРБСЬКО-АЛЬБАНСЬКОГО СПОРУ НАЙВИСШОМУ СУДОВИ МІЖНАРОДНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТИ.

ПАРИЖ, 16. падолиста. — Представник Греції Франгуліс поставив сьогодня на засіданню Ради Ліги Народів, щоби справу сербсько-альбанського спору віддати Найвисшому Судови Міжнародної Справедливости, який недавно утворено з рамени Ліги Народів.

250 СИРІТ З УКРАЇНИ ЇДЕ ДО НЮ ЙОРКУ.

БРЕМЕН, Німеччина, 16. падолиста. — Тут записано на корабель „Америка" 250 сиріт з України до перевозу до Ню Йорку. Вони втеряли батьків вчасі революційної заверухи на Вкраїні. З Данціга до Бремен перевезено ті сироти малим судном.

ПОЗВОЛЯЮТЬ НІМЦЯМ ПЛИСТИ НА ЧОРНЕ МОРЕ.

ПАРИЖ, 16. падолиста. — Конференція Амбасадорів згодилась, щоби німецькі торговельні кораблі плили на Чорне море.

АЛІЯНТИ ПИЛЬНУЮТЬ ВИКОНАННЯ СВОЇХ НАКАЗІВ.

СОФІЯ, столиця Болгарії, 16. падолиста. — Болгарське правительство не перевело розоружження у себе до реченця, який назначили аліянти. З уваги на те міжаліянтська військова комісія зачала нині списувати болгарську армію по цілому краю.

ПЕЙДА ДЛЯ ВИГНАНОГО БУВШОГО АВСТРІЙСЬКОГО ЦІСАРЯ.

ПАРИЖ, 16. падолиста. — Аліянтська Конференція Амбасадорів займалась нині пейдою для бувшого австрійського цісаря Кароля, котрого повіз британський кружляк на острів Мадейру коло Португалії. Конференція хоче визначити йому річну пейду в сумі $125,000, яку платилиби держави, що давнійше творили австрійську монархію. Поки сих гроший ще не буде, то Велика Британія буде платити його експенси. Натомісць нема спішних платити Каролевих довгів, які він оставив у Швайцарії, а які виносять до 3 міліонів швайцарських франків.

ПРОДАЖ СОВЄТСЬКИХ КОЖУХІВ В НІМЕЧЧИНІ.

ЛИПСК (Ляйпціг), Німеччина, 16. жовтня. — Тут зачалася продаж російських шкір на кожухи, які совєтське правительство передало одній німецькій фірмі. Чужинці купують масами по дешевих цінах. Загальна вартість усього запасу виносить понад 50 міліонів німецьких марок. Кажуть, що як ліцитація на сі шкіри вдасться, то та німецька фірма спровадить ще більше від совєтського уряду в Росії.

Совєтський уряд має намір оставити частину добутого з продажі гроша в Німеччині, щоб за нього отворити собі кредит на купно інших товарів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ДОКАЗ ДИКТАТУРИ КОМІСАРІЯТУ НАД ПРОЛЄТАРІЯТОМ.

З Европи наспіла отся телеграма:

ГЕЛСІНҐФОРС, столиця Финляндії, 15. падолиста. — Петроградські робітники перейшли до чинного бунту проти нової советської політики і домагаються платні за три минулі місяці і продовжування пайків (наділів) поживи, які відібрано їм тому кілька місяців.

Мущини і женщини, котрі доселі працювали яко слуги по домах в Петрограді за харч і хату, тепер домагаються платні.

Червоні ґвардії окружили одну фабрику в Петрограді і вбили провідників робітників, котрі страйкували і заявили, що поти будуть страйкувати, поки не одержать своїх заплат за минулі три місяці.

* * *

Робітники чи то в капіталістичній державі чи в комісарській державі страйкують для хліба. Коли вони і їх діти мимо цілоденної праці голодують, домагаються по справедливости більшої заплати, аби могли коштом своеї сили і знання заспокоїти бодай голод і холод родини. А коли сього не одержать, мусять страйкувати.

Большевики признають право робітникам страйкувати але тілько в капіталістичній державі. В комісарській не вільно. Значить, що в капіталістичній державі признають большевики голод і холод, а в комісарській ні. В комісарській державі є рай і голоду ані холоду не признається.

Так кажуть большевики, а головно большевицькі комісари і кандидати на комісарів.

Але робітники, котрі тяжко працюють і хотять мати дрібку страви та якусь хатину, без огляду на свої політичні переконання дивляться інакше на сю справу. Вони вважають, що чи в капіталістичній чи в комісарській державі робітник таксамо як і комісар мусить мати хліб і хату, щоби жити і працювати. А як не має, то страйкує.

Що-ж тоді комісари?

ВОНИ ОКРУЖУЮТЬ ГОЛОДНИХ РОБІТНИКІВ ВІЙСКОМ І СТРІЛЯЮТЬ ДО НИХ КУЛЯМИ.

Яка-ж є ріжниця між капіталістичною і комісарською державою?

Нема жадної!

Кров розстріляних голодних страйкарів стверджує найліпше, що між капіталістичною і комісарською державою щодо трактовання робітничої кляси нема жадної ріжниці. Чи то капіталіст чи то комісар, оба хотять визискати силу робітника для свого панования, а як робітник осмілиться протестувати, то оба замісць хліба дають йому холодну кулю оловяну.

СЕ Є НАЙКРАСШИЙ ДОКАЗ, ЩО КОМІСАРСЬКА ДЕРЖАВА НЕ Є РОБІТНИЧОЮ ДЕРЖАВОЮ, АЛЕ ТІЛЬКИ І ЄДИНО ДЕРЖАВОЮ КОМІСАРСЬКОЮ І НІЧИМ БІЛЬШЕ.

Комісарі можуть заблофувати робітникам в Москав, в Пенсилвенії, або в Ст. Пітерсбурґ, у Верджінії, але не заблофують робітникам в дійсній білокаменній Москві або в холодному, на козацьких костях збудованому, Петрограді. Бо вони бачать, що там нема їх диктатури, ані голосу, ані просьби, ані мольби, — а тільки і єдино диктатура комісарів над робітниками, над пролетаріятом. Се ДИКТАТУРА КОМІСАРІЯТУ НАД ПРОЛЄТАРІЯТОМ, але не жадна диктатура пролетаріяту, хотяйби її так комісарі не сто але міліярд разів називали.

Робітники в Росії (Московщині), таксамо як робітники на Україні, чи то сільські чи міські, розуміють вже дуже добре, що значить та ославлена при помочі камуфляжу „диктатура пролетаріяту" і вони її ненавидять та файтують.

Прийде час, що там робітники убють сю брехню і сей камуфляж комісарський, а заведуть собі свій лад, лад робітних людий, селян і міських робітників .Бо лише робітний нарід може завести дійсний лад і дійсну справедливість. Але ніколи усякі комісарики і їх послушники.

Се повинні зрозуміти всі, навіть ті Українці в Америці, котрі здалеку від комісаріяту повірили були в нього як не раз спрагнений подорожний в пустині Сагарі в Африці повірить, що перед ним дерева і зелень, але се тільки мана, привид, фата морґана, яка пересиленого спрагою чоловіка ще більше ослаблює.

Пора і тим Українцям, котрі вважають себе комуністами, зрозуміти, що комісарська диктатура є комісарська а не робітнича, і пора їм рішуче виступити проти неї разом з усім робітним народом України.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Сим подається до загального відома інтересованим, що на просьбу урядників і членів Братства св. О. Николая, від. 31. У. Н. Союза в Савт Вест, Па., цей відділ зістав розвязаний а всі його члени перейшли з переступними листами до Братства Пресв. Богородиці, від. 61. У. Н. Союза в Латроб, Па.

Так само на просьбу всіх членів зістало розвязане Товариство ім. Тараса Шевченка, від. 232. У. Н. Союза в Пасейк, Н. Дж., а члени розійшлися з переступними листами до других відділів У. Н. Союза у тій самій місцевости.

Дальше повідомляється, що Відділи У. Н. Союза, які не мають приписаного статутом числа членів то є найменче 6 осіб, мусять в протягу сего місяця або доповнитись або будуть розвязані а членам таких відділів видані будуть переступні листи до інших правно-істнуючих відділів У. Н. Союза.

Джерзи Сити, 15-го падолиста 1921.

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ У. Н. СОЮЗА:
Іван Каштанюк, секретар.

КРИЧІМ ВСІ ВРАЗ!

(Надіслана стаття).

Вже і Литовці кричать, а ми крикнім ще голоснійше!

Якраз вичитав я в ґазеті, „Ню Йорк Амерікан" з понеділка 14. с. м., що нюйорські Литовці скликали в неділю велике віче в галі „Купер Юніон", на якім ухвалили резолюції з протестом до президента Злучених Держав проти польських насильств на литовській землі. В резолюціях обвиняють польських урядників, що несправедливо увязнили провідників Литовців у Вильні; що заборонили всі литовські ґазети; викинули з публичних шкіл і сиротинців литовські діти; і позамикали литовські банки, забравши вартісні папери і готівку.

Як видимо, Литовці не сплять але витягають ляцькі насильства перед очі культурного світа. Се нарід мудрий бо не попускає одної пяди рідної землі. І хотяй вже мають свою власну державу і хотяй приняті до Ліґи Народів, то однак борються дальше, доки всі свої землі не зберуть в одну державу. Вони протестують і вказують на Ляхів, яка у них правда, що дохрапавшись до власної держави, хотяй недавно ще самі невільники, нині вже поневолюють сусідні народи. І вони вибрали дуже догідну хвилю. **На таку акцію теперішня конференція у Вашинґтоні — се така красна пора аж проситься.** Тут зїхалися всі европейські головачі, версайські кравці, що то покраяли Европу по своїй волі.

Тут треба тих „миротворців" заінтерпелювати перед лицем **американського народа: Як вони могли віддати два народи брутальним опришкам.**

І ми Українці на одній дорозі з Литовцями. І тому се нам дуже на руку, бо тепер вже і нам буде віра скорше аніж дотепер. Тож кричім враз з Литовцями! Най світ знає, що то за зілля, розпещені через антанту Ляхи. Користаймо з нагоди, яка нам трафляється!

Але хто-ж з Українців має зачати акцію? Чи хто такий, що десь там межи лісами та скалами і не має до помочі хочби одного свідомого Українця?

У нас чейже є якісь достойники і їх дорадники, конзулятори, директори, всілякі високоблагородні і високопреподобні, комітети, орґанізації і їх урядники. „Не може град (місто) укритися, верху гори стоя". Ставайте перед фронт і ведіть нарід до боротьби за правду і волю!

До тої боротьби маємо доброго союзника—нарід литовський. **З протесту Литовців видимо, що Ляхи всюди однакі і їх звірства на Литві се слово в слово тосамо, що діється в Галичині. Ляцька сваволя, терор у Вильні — се вірний образ розбою в нашім Львові.** Се кривда вопіюча о пімсту до неба. Ляхи знущаються над нашим народом гірше дикого звіря. Вони розвязали навіть Український Горожанський Комітет, інституцію гуманітарну, що піклувалась голодними, военними сиротами та інвалідами, які тепер позбавлені всякої помочі. Чекає їх голодова смерть, конаннє в страшних муках. Дикий звір забє відразу свою жертву, а тут „брат" Славянин одної віри приглядається холоднокровно а радше з вдоволеннєм, як конає в страшних муках голодовою смертю його брат на своїй землі але з його вини.

Давній „проєкт на знищене Русі' переводиться в життє повною силою.

І чи наш нарід має вволити катови волю і йти як баран на заріз? Таж і баран, якби знав що його ведуть на смерть, то боровся би рогами і зубами до послідного віддиху. **А тут же цілі народи в руках різунів, що хотять їм завдати смертельний удар!**

Одно з двох остає нам: Або боротьба — або живцем кластися до гробу. Іншого виходу нема.

Чорноробт.

ЩО ДІЄТЬСЯ ТЕПЕР У ГАЛИЧИНІ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Очевидці оповідають, що ціла Східна Галичина, залита масою польського війська, переважно кіннотою. Скрізь по селах польське військо харчується коштом українського населення, причім страшенно знущаються над народом, бють прикладами крісів навіть жінок у зуби так, що **люде приносять вибиті зуби в жменях до судів.** Але польські судді відсилають їх з нічим, кажучи: Вписуйтеся на польські конскрипційні лісти! Вязниці переповнені. По тюрмах знущаються над політичними вязнями в нечуваний спосіб. **Цілі родини увязнені так, що по хатах остали тільки малі плачучі діти.** Голод у Східній Галичині починається страшний, бо польське військо виграбовує все, а чого не може зужити, то нищить. Пашу вже всю забрали й худобі нема що дати їсти. Такі муки терпить нарід у Сх. Галичині вже 8-ий рік! І не видно кінця. **Українська інтеліґенція** й особливо учительство вимирає з нужди й побоїв — арештують і випускають і знов арештують, так, що вони більше в тюрмі ніж на волі. **Найновійший спосіб насильства Ляхів такий: кождому, хто не хоче піддатися польській конскрипції, реквірують помешканне й під зиму викидають з дітьми на вулицю!** Плач по всіх містах і селах Сх. Галичини не до описання. **Цілий край виглядає як одна катівня!** Силують навіть говорити по польськи і вписувати за Поляків, інакше бють, — бють на поліції, бють на постерунках жандармерії, бють по тюрмах, бють на вулицях, бють навіть у домах, перелякуючи дітей! Нарід прямо гине. **Богато випадків божевілля.** Кождя їзда Українця, кождий вихід за село — се рух між життем і смертю. **Денщики польських офіцирів палять меблями українських родин у печах так, що навіть ліжка з під хорих забирають. А українських хорих до шпиталів не приймають! Ненависть у цілім краю до Польщі прямо не до описання.** Полякам не лишається тим нічого иншого, як **винищити ціле українське населенне** — інакше як вибухне там революція або як наближається хоч на хвилю большевики, — то буде страшна різня, якої ще світ не бачив. **Улицями постійно ведуть скованих людей, обдертих, помарнілих: бють їх нагайками.** Польска публика ще заохочує катів — прилюдно, глумиться з Антанти й з усяких конференцій. В Галичині увязнила польська влада понад 14.000 української інтеліґенції. Доходить до того, що пр. українських адвокатів для підірвання їх опінії вязнять у судових салях в часі розправ і т. п. Стан краю страшний. —

Се тільки короткі виривки зі страшних оповідань очевидців, яким удалося втечи через Карпатські гори перед польськими знущаннями. Прямо тортурами замучують Ляхи на очах усего світа ціле українське племя в Східній Галичині. Так відбувають Ляхи „конскрипцію", аби доказати аліянтам, **що Східна Галичина се польський край! Цілі села й повіти пусті, народ утікає й криється по лісах і вертепах, як за татарських часів.** Польські влади рішилися всіх записати силою як Поляків. Тому така „конскрипція" треватиме ще довго. **І се діється в країні, яка правно знаходиться під суверенністю аліянтів!**

Чиж нема способів, аби звернути увагу правительств аліянтів, як вимордовують ціле племя в країні, супроти якої мають вони якісь обовязки?! **Чейже хтось відповідає за те, що там діється! Хтось повинен відповісти!**

Звернути увагу світа на се треба всякими способами зараз. Бо Східна Галичина буде незабаром одним кладовищем українського племени! Іменем неволених відзиваємося з сим закликом до молоді українського народу в чужих свобідних землях! Знайдіть спосіб, аби звернути увагу правлячих осіб аліянтів на те, за що вони відповідають, мусять відповідати!

Відень, 26. жовтня, 1921.

Андрій Чекановський.

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА СОВІТСЬКОЇ РОСІЇ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Франкфурт над Меном, Німеччина, 20. жовтня, 1921.

З „новим курсом" большевицької політики мусів прийти і „новий курс фінансової політики"; думаємо, що скорше чи пізнійше прийдуть і другі „нові курси", бо зробивши концесії в однім напрямі, мусить зробитися в другім; справи економічні є тісно звязані з політичними і концесії економічні мусять потягнути за собою навіть проти волі комісарів і концесії політичні. Одним словом „новий курс" не задержиться там де є, а піде так як сего будуть вимагати обставини, без взгляду на комісарів, які хотячи удержатися при власти, мусять нині згодитися на поворот капіталізму, в якого нищеню не додавна виділося будову комісарського раю. Нині вправді комісарі не хотять думати про політичні концесії, бодай иншим партіям соціялістичним; скорше зробиться уступки капіталістам ніж пролетаріятови инше думаючому як комісари.

Та се не є перешкодою комісарам називати себе правительством пролєтаріяту. В тих концесіях так вже теперішних і майбутніх видять деякі европейскі політики „еволюцию большевизму", инші уважають се за початок упадку большевизму. Як би там і не було, то певним є, що білянс совітскої політики виказує під кождим взглядом дефіцити і ті дефіцити є „обективними причинами", що змушують комісарів до нового курсу.

Вертаючи до фінансових плянів, то про се недавно говорив міністер фінансів Крестиньский на зборах активних совітских робітників. Коли говориться про „новий курс", то сейчас здаєся кождому, що старий був до нічого. Та комісар Крестиньский сейчас і каже: „Попередна наша економічна політика не була хибною, но появилися нові обєктивні причини, котрі кажуть змінити стару політику".

Дотепер ми думали, що націоналізація промислу була першим кроком до раю, та тут Крестиньский говорить, що декрет о націоналізації промислу, був проголошений в більшій мірі з політичних мотивів як економічних „та декрет фактично зіставляв підприємства в руках їх попередних властників".

З чого удержувався дотепер совітський уряд? На се знаходиться відповідь в книжці Бухарського і Преображеньского, п. з. „А. Б. Ц. дес Комунізмус", стр. 346. де кажеся: „З початку свого істновання совітска власть мала деякі надзвичайні жерела доходу, так нпр. сконфіскованi банки буржуазії, державні запаси в готівці, які позістали по старій власти; суми які стягнулися як контрибуції з буржуазії, або які походять з продажі сконфіскованих запасів приватних торговщиків і фірм. Сі контрибуції були якийсь час жерелом доходу льокальних совітів". Та небавом і сего не стало. „Буржуазії по містах вже майже зовсім нема, тож і податків неможь було наложити. Проба стягнути надзвичайний революційний податок в висоті 10 міліярдів не удалася, і по великих напруженнях зібрано не цілі 2 міліярди. Головним жерелом доходу лишаєся друковання паперового гроша".

І тих гроший можна було друкувати кілько любо і мило; „ми брали продукти майже даром і не боялися, що може вкінци прийти до уневажнення нашого гроша". Та з приходом нового курсу треба було подумати про „стабілізацію гроший".

І так передівсім треба було наложити податки, усунути дефіцит. Желізниці, які вже не возять за дармо принесли в серпню 18 міліярів рублів, почта за десять днів 475 міліонів рублів. Нехай похвалиться котра буржуазна держава такими доходами. Коли зважиться, що пачка сірників коштує 800 а на Сибірі 1200 рублів, то ті „міліярдові" доходи не такі страшні. За се буджет на рік 1921 перевисшає своїми фантастичними цифрами всьо те, що до тепер коли небудь було; буджет виносить лише 22 трилїони. На се розуміє ся треба бити день і ніч гроші, щоби стільки набити, на се, щоби они відтак не були нічого вартні. Комісарі чваняться, що в совітській державі видаєся на оборону лише 446 міліярдів, з цілого буджету лише 2, 1%. Розуміеся тут не кажуть скільки коштує виживлення армії, бо се іде з натурального податку від селян, бо з 446 міліярдів сов. рублів можна для майже 1½ міліонової сов. армії купити на цілий рік по одній пачці сірників на оден день. Коли пів міліона коштує пара черевиків, то скільки тих міліярдів треба для 1½ міліонової армії бодай біліонів?; а де убраннє, де виживлення, коли пуд муки стоїть 30 тисяч рублів найменьше на Україні (Волині), в Москві 130.000. На покрите сего буджету треба буде еще богато трилiонів. „Розуміеся, каже Крестиньский, ні о золотім, ні товарнім обезпеченю тих гроший не приходиться говорити; Остатки нашого золотого фонду розходяться для покупок за границею. Уменьшення випуска нових гроший може бути осягнене лише стягненєм сум находячих ся на селі".

В обороті має бути тепер по словам комісара 3½ тріліона, колиби навіть і село вернуло ті гроші, то що се значить в буджеті 22 тріліоновім, сумі, якою оперували до нині лише астрономи і вчені математики. І кінчить свою річ комісар такими „перспективами". „Дуже богато залежить від сего, чи удасться притягнути поміч західної Европи в формі позички або концесії. Наш промисл находиться в такім стані, що він мігби працювати коли би мав достаточне число продуктів; без чужої помочі ми не можемо цілком двигнути єго в рух.

Яка судьба стріне ті фінансові пляни, яка судьба стріне взагалі той „новий курс" політики Москви, се можемо нині припускати. Збудувати капіталізм, нехай буде і державний, пролетарний чи буржуазний з нічого ніхто не збудує, навіть російські комісарі, ні, навіть коли би Росию, робітництво і селянство замінити в величезну касарню після плянів Троцкого. Щоби пустити індустрію в рух треба капіталу, щоби піднести рільничу продукцію треба капіталу; великого капіталу; тут не поможуть тріліони безвартісних паперів, не поможуть єще висші числа запозичені в астрономів. І коли совітский комісар думає відбудувати тими трилїонами Росию, то се нічого иншого як наставляти потопаючому стебло соломи, щоби ратувався. А навіть і діставши капітал Росию потребує дуже богато фахових робітників, яких в Росії майже нема і не скоро буде. Західноевропейскі робітники не вдержаться довго в Росії, они взагалі не підуть доки не будуть мати ґарантії, що за два три дні не опиняться в руках „чеки".

Чи дістане совітска Росія заграничну позичку, се як видимо з конференції Ліґи Народів дуже сумнівно. Довіре західноевропейских держав до Москви нині дуже мале або його зовсім нема. Вся торговля відбуваєся в той спосіб, що вперед кладеся золото, а відтак береся товари. На кредит нема нічо. Анґлія яка перша заключила торговельний договір з Росією, не видить свого інтересу в сильній Росії. Для неї слаба Росія на разі на руку. Анґлійскі капіталісти не дадуть гроший на відбудову і уорухомленнє копалень нафти, бо се рівнож не в їх інтересі. Вкінци і може й головна причина є, що Европа не вірить в довге істнування комісарського ладу. Непевність чи істнуюча власть вдержиться при життю, не позволяє капіталістам резикувати більшими сумами. Они хочуть знати і бути переконаними, що капітал принесе якісь проценти. На разі нема тої певности, як непевним є, чи й сам капітал вернеся.

Нам не залежалоби на тім, чи вдасться сей новий досвід комісарський чи ні; оден експерімент більше, оден меньше — лихо бери! Та ті експерименти не лише що пожирають тисячі жертв російського народу, але тягнуть в руїну і Україну колись так богату. Україна біднiє що раз більше; українська індустрія або зовсім стоїть, або працює дуже мізерно як се видно з Економ. Жизни ч. 186. З медом і молоком текучої України лишаєся руїна; так виходиться на „федераціях" з Москвою.

Ст. Ю.

ДАЛЬШІ ЗАПИСИ В ГОТІВЦІ НА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВНУ ПОЗИЧКУ В АМЕРИЦІ.

Позичку Національної Оборони дальше підписали:

(Подаємо в такім порядку як приходять зголошення).

З переносу з двох перших списів ... $20,070

1) З громади Шамокин, Па., через о. В. Сполітакевича ... 80

Зложили:
Вивюрка Лев ... 5
Биндас Андрій ... 5
Квасньовський Іван ... 5
Полиняк Теодор ... 5
Ковальчик Кость ... 5
Яцишин Стефан ... 5
Клебан Теодор ... 5
Шпак Андрій ... 5
Гоць Яким ... 5
Демчко Мойсей ... 5
Чичила Іван ... 5
Укр. Кат. Церков ... 5
Масляк Олекса ... 10
Укр. Амер Клюб Сітизенський, Раншав, Па. ... 10

2) О. Сидоряк, Питсбург, Па. ... 100

3) Укр. Тов. „Зоря", через Укр. Амер. Ексчендж в Ню Йорку ... 100

4) Гега Іван, Стейпелтон, Н. Й. ... 100

5) Братство св. Георгія, від. 135 У. Н. С., через п. А. Клима з Смок Рон, Па. ... 50

6) Кирчів Ольга з Джерзі Сіти, Н. Дж. ... 25

7) Тов. ім. Т. Шевченка, від. 100 У. Н. С. з Гері, Інд. ... 50

8) Громада Оліан, Н. Й. через п. Г. Підскального ... 100

Зложили:
Тов. Запорожська Січ ... 25
Луцишин Мих. ... 10
Кубарик Іван ... 10
Скробач Іван, мол. ... 10
Скробач Іван ... 10
Кліш Іван (Швергун) ... 5
Іванців Олекса ... 5
Ткачук Григорій ... 5
Костів Іван ... 5
Челядин Теодор ... 5
Волошин Микола ... 5
Підскальний Гавриїл ... 5

9) З громади Джерзи Сіти, Н. Дж. через п. Кирила Піддубчишина ... 550

Зложили:
Чорнобіль Василь ... 100
Кусинь Симеон ... 100
Цап Василь ... 50
Махура Іван ... 50
Самоїл Іван ... 25
Чопек Петро ... 25
Піддубчишин Кирило ... 25
Нестор Михайло ... 20
Тисаровський Юліян ... 10
Пішко Никола ... 10
Пельо Уван ... 10
Фурка Іван ... 10
Жуковський Стефан ... 10
Коновал Іван ... 10
Баковська Катерина ... 10
Левицька Юстина ... 10
Пелих Юрко ... 10
Кухар Олекса ... 5
Шавинський Петро ... 5
Халгелка Левко ... 5
Зубрид Анна ... 5
Цаповський Михайло ... 5
Чопек Андрей ... 5
Решитило Семко ... 5
Гавриляк Теодор ... 5
Рось Рудолф ... 5
Новак Ілько ... 5
Грелин Мирослав ... 5
Панас Левко ... 5
Вдовицький Іван ... 5

10) Громада Шікаго, Ілл. від комітету „Борцям за волю України" через п. Николишина Николу ... 225

Зложили:
Багрій Стефан ... 25
Енджийовський Михайло ... 10
Польовий Михайло ... 25
Ковальчук Михайло ... 10
Косюк Тимко ... 10
Супчак Петро ... 10
Коцовський Йосиф ... 10
Братство св. Юрія, від. 379 У. Н. Союза ... 50
Гамар Стефан ... 10
Николишин Никола ... 10
Січевський Кирило ... 10
Іващук Марко ... 10
Тарновий Юліян ... 10
Квасниця Володимир ... 25

11) З громади Пасейк, Н. Дж., через о. сов. Льва Левицького ... 595

Зложили:
Церков св. О. Николая ... 50
О. сов. Лев Левицький ... 50
Тов. „Укр. Січ" ... 50
Братство Непорочного Зачатія Пр. Д. М. ... 50
Максимюк Магдалина ... 50
Ємуховський Іван ... 50
Гулька Пилип ... 50
Кинайлюк Никола ... 20
Куча Лука ... 10
Василишин Кирило ... 10
Кинайлюк Анна ... 10
Мудрик Іван ... 10
Роздзябик Іван ... 10
Пипюк Михайло ... 10
Гладкий Теодор ... 10
Долинський Іван ... 10
Венгрин Дмитро ... 10
Ковальчук Христина ... 10
Гелетчук Василь ... 10
Олексюк Іван ... 10
Ковалів Анна ... 10
Данцьо Марія ... 10
Данцьо Анна ... 10
Купибіда Іван ... 10
Наконечний Михайло ... 10
Шафран Іван ... 10
Махомета Петро ... 5
Тиравська Анна ... 5
Винярський Сергій ... 5
Ковальчук Параня ... 5
Барна Максим ... 5
Клипка Михайло ... 5
Кухар Максим ... 5

12) З громади Бруклин, Н. Й. через п. Павла Гавриса ... 100

Зложили:
Гаврис Павло ... 50
Коликович Іван ... 20
Куцик Антін ... 20
Якимів Северин ... 5
Граничка Павло ... 5

13) З громади Бейон, Н. Дж. через о. Йосифа Дженджеру ... 360

Зложили:
о. Йосиф Дженджера ... 100
Укр. Парохія Успенія Пр. Богородиці в Бейон ... 50
Когут Антін ... 10
Кушнір Іван ... 10
Секрис Корнилій ... 10
Мартиняк Никола ... 10
Березюк Григорій ... 10
Ошуст Василь ... 10
Кобрин Михайло ... 10
Закалюжний Іван ... 5
Тарнавський Михайло ... 5
Кобрин Йосиф ... 5
Пахолок Никита ... 5
Липовий Дмитро ... 5
Польовий Федор ... 5
Стахів Ілько ... 5
Польовий Михайло ... 5
Маньків Олекса ... 5
Кобрин Василь ... 5
Кобилянський Мойсей ... 5
Лабай Іван ... 5
Солоника Ілія ... 5
Бирич Андрій ... 5
Кочинський Михайло ... 5
Шевців Дмитро ... 5
Матушевич Сидор ... 5
Комаринський Іван ... 5
Волт Сем ... 5
Могила Василь ... 5
Дячинський Марян ... 5
Литвин Йосиф ... 5
Гаєвська Ксеня ... 5
Путас Николай ... 5
Готра Ілько ... 5
Маслій Олекса ... 5
Білінський Василь ... 5
Сагальчух Йосиф ... 5
Вдовичин Данило ... 5
Павлишин Дмитро ... 5

14) З громади Філядельфія, Па., від відділу 43 Січової Організації (попередно 200 долярів), через п. Ник. Сеника ... 200

Зложили:
Кріль Прокіп ... 100
Козак Григорій ... 50
Мусій Олекса ... 25
Оліярчик Дмитро ... 25
Дорожовський Григорій ... 10
Найда Стефанія ... 10

15) З громади Шікаго, Ілл. від Окружного Комітету через п. М. Поллака ... 820

Зложили:
Качмар Ілько ... 5
Пишний Іван ... 5
Кульчицький Антін ... 5
Фрицик Василь ... 5
Максимик Михайло ... 5
Начорняк Йосиф ... 5
Атаманчук Іван ... 5
Минтус С. ... 5
Волковецький Никола ... 5
Бурдота С. ... 5
Холодницький Іван ... 5
Дзьомба Іван ... 5
Такиж Панько ... 5
Боднар Іван ... 5
Венгрин Максим ... 5
Стефанків Стефан ... 5
Стахурський Лука ... 5
Чура Михайло ... 10
Пасловський Дмитро ... 10
Синко Мартин ... 10
Мантус Семен ... 10
Допіра Панько ... 10
Карплюк Антін ... 10
Семенчук Никола ... 10
Козак Іван ... 10
Воловник М. ... 15
Бай Стефан ... 25
Шпікула Ілия ... 25
Гусір Никола ... 25
Навроцький Никола ... 25
Музика Василь ... 25
Мотлюк Іван ... 25
Дран І. ... 25
Білянський Лев ... 25
Васильовський Филип ... 25
Пашко Никола ... 25
Гавалюх Прокіп ... 25
Новодворський С. ... 25
Корецький Петро ... 40
Любимець Стефан ... 45
Зьолковський В. ... 50
Коваль Андрій ... 50
Подоляк Франко ... 50
Тов. ім. Марк. Шашкевича ... 100

16) Гребиняк Стефан, Джер. Сіти, Н. Дж. ... 5

17) Маланчук Ілько, Джерзи Сіти, Н. Дж. ... 5

18) Мартинів Йосиф з Ню Йорку через Ам. Укр. Ексчендж ... 10

19) Геба Василь з Стейпелтон, Н. Й. ... 100

20) З громади Вудгевен, Н. Й. через п. Йосифа Паращука ... 165

Зложили:
Тов. Вільна Україна, відділ 200 У. Н. С. ... 25
Вовк Стефан ... 50
Костів Никола ... 15
Генега Ілько ... 10
Савка Стефан ... 10
Савка Никола ... 10
Орлян Іван ... 10
Н. Н. ... 10
Великанович Денис ... 5
Харишин Дмитро ... 5
Ворона Михайло ... 5
Паращук Йосиф ... 5
Концук Войтко ... 5

21) З громади Голійок, Масс., через п. Івана Довганя ... 195

Зложили:
Затонський Іван ... 25
Провода Михайло ... 25
Процишин Ілько ... 25
Середінський Іван ... 25
Шевчук Йосиф ... 10
Бурко Василь ... 10
Іван Довгань ... 10
Атаман Дмитро ... 10
Чорний Ілия ... 10
Шевчук Станислав ... 10
Спачик Николай ... 10
Кленик Стефан ... 5
Фалентин Петро ... 5
Довган Григорій ... 5
Затирка Станислав В. ... 5
Бучацький Петро ... 5

22) З громади Філядельфія, Па., через Лігу Ситизенів ... 55

Зложили:
Тов. Богд. Хмельницького ... 50
Дацьо Михайло ... 5

23) Лоцік Дмитро ц Плейнсборо, Н. Дж. ... 25

24) З громади Філядельфія, Па., через о. сов. Кінаша ... 35

Зложили:
Чучман Яків ... 25
Буньо Никола ... 10

25) Наганда Василь з Нортумберленд, Па. ... 10

26) Добромільський Михайло з Тейлорвіл, Ілл. ... 50

27) Змидзкий Іван з Вітінсвіл, Масс. ... 25

28) З громади Декатур, Ілл., через п. Дмитра Лазаренка ... 35

Зложили:
Лазаренко Дмитро ... 25
Синюра Михайло ... 5
Мендела Іван ... 5

28а) Жулковський Никола, Філядельфія, Па. ... 5

28б) Батрал Гринько, Маджестик, Кентокі ... 25

Мартинов ... 25

29) З громади Савт Шікаго, Ілл., через Ам. Укр. Ексчендж в Савт Шікаго ... 775

Зложили:
Брудней Стефан ... 10
Сняданко Пилип ... 5
Демко Антін ... 10
Чорняк Михайло ... 5
Мучиловський Стефан ... 10
Гула Василь ... 5
Кріль Юрко ... 5
Бубен Антін ... 5
Рибак Андрій ... 5
Олешко Олекса ... 5
Мучиловський Іван ... 25
Братусь Стефан ... 15
Чорномаз Іван ... 25
Осідач Іван ... 5
Віщук І. ... 10
Демко Василь ... 25
Партика А. ... 10
Грецко Теодор ... 10
Яремцьо ... 5
Москалик Н. ... 10
Пелех Теодор ... 5
Кульпа Никола ... 10
Олешко Г. ... 5
Ханас Іван ... 10
Олійник Т. ... 5
Падяк Кирило ... 5
Максим Іван ... 10
Савишин В. ... 10
Мушинський Іван ... 5
Куриш Михайло ... 5
Голут Іван ... 10
Двулят Павло ... 10
Васильчук Іван ... 5
Кутко Йосиф ... 5
Физуляк Василь ... 5
Рапак Василь ... 50
Дупак Андрій ... 10
Микитюк Іван ... 15
Болехівський Мих. ... 5
Саска Михайло ... 5
Березовський Іван ... 5
Пікулицький Захарій ... 5
Кукура Кирило ... 5
Чайка Іван ... 5
Саска Онуфрій ... 5
Крушельницький Теодор ... 5
Кочіль Дмитро ... 5
Настасовський Мих. ... 5
Лус Іван ... 5
Горинець Василь ... 10
Крупа Йосиф ... 50
о. Антін Строцький ... 50
Сидорко Никола ... 150
Клим Михайло ... 50
Мегас Іван ... 5
Троць Стефан ... 10
Романишин Іван ... 10

30) Максимович Петро з Філядельфії, Па. ... 5

31) Волох Семко з Вітінсвіл, Масс. ... 10

32) Поворний Василь з Парксвіл, Н. Й. ... 10

33) Укр. Кат. Церков в Деслодж, Мо. ... 10

34) Братство св. Петра і Павла, від. 245 У. Н. С. в Трентон, Н. Дж. через п. М. Скоропада ... 100

35) Сестрицтво Непр. Зачатя, відділ 11 Провидіння в Філядельфії, через о. сов. Кінаша ... 50

36) З громади Шенандоа, Па. через п. Петра Онисика ... 160

Зложили:
Укр. Поступовий Клюб ... 50
Гевчук Атанас ... 10
Рактава Іван ... 10
Яхимець Петро ... 10
Дишель Андрій ... 10
Онисик Петро ... 10
о. Петро Єзерський ... 10
Курила Максим ... 10
Дацко Степан ... 10
Гевчук Григорій ... 10
Шевчук Василь ... 10
Гевчук Григорій ... 10

37) З громади Бруклин, Н. Й. через п. М. Заверуху ... 315

Зложили:
Тов. Богдана Хмельницького, від. 22 У. Н. С. ... 100
Паланичка Олекса ... 50
Мавка Захар ... 50
Заверуха Михайло ... 10
Бордяк Григорій ... 10
Баглай Михайло ... 10
Яринський Юрий ... 10
Братівник Никола ... 10
Стегницький Теофіль ... 10
Пухаль Микола ... 10
Ланда Антін ... 10
Малицький Петро ... 5
Федас Михайло ... 5
Довбуш Дмитро ... 5
Шумський Ілія ... 5
Гумен Іван ... 5
Гумен Михайло ... 5
Коптюк Іван ... 5

38) З громади Елизабет, Н. Дж. через о. Кузева Мих. ... 230

Зложили:
Палей Дмитро ... 5
Йорків Теодор ... 25
Огар Михайло ... 25
Нагірний Олекса ... 25
Стець Данило ... 25
Яцила Никола ... 25
Мотла Матвій ... 25
Генега Михайло ... 25
Бравство Неп. Зачатя, від. 72 Провидіння ... 50

39) З громади Пасейк, Н. Дж. через о. сов. Льва Левицького ... 160

Зложили:
Братство св. О. Николая ... 100
Сагайдак Йосиф ... 20
Капустинський Кіндрат ... 10
Барна Павло ... 5
Барна Юрко ... 5
Ворона Семен ... 5
Пеляк Матрона ... 5
Вуйціцька Антонія ... 5
Ребенська Пелягія ... 5

40) З громади Гартфорд, Кон. через п. Нестерука Івана ... 115

Зложили:
Укр. Пресвитеріянська церков ... 50
Відділ 277 У. Н. Союза ... 25
Ніжанковський Олекса ... 5
Ніжанковська Катерина ... 5
Нестерук Іван ... 5
Курко Онуфрій ... 5
Курко Павло ... 5
Молава Павло ... 5
Ткачук Теодор ... 5
Войнаровська Юлія ... 5

41) З громади Гемтрек, Міш. через п. Андрія Патру ... 150

Зложили:
Тов. ім. Шашкевича, від. 94 У. Н. Союза ... 25
Клим Іван ... 25
Патра Андрій ... 25
Седлак Василь ... 25
Машталір Микола ... 10
Круцельницький Павло ... 5
Теминський Никола ... 5
Луцишин Іван ... 25
Гриньчук Юрій ... 5

42) З Ню Йорку через Амер. Укр. Ексчендж ... 55

Зложили:
Тарнавський Михайло ... 25
Дроздик Михайло ... 10
Ковбасник Никола ... 10
Шур Никола ... 10
Левко Михайло ... 5

43) Юраш С. з Ню Йорку ... 50

44) З громади Перт Амбой, Н. Дж. через п. Ів. Ваверчака. ... 1065

Зложили:
о. Йосиф Чаплинський ... 100
Іван Ваверчак ... 100
Гаврилів Павло ... 100
Тов. Зап. Січ, від. 155 У.Н.С. ... 100
Бр. св. О. Николая, від. 104 У. Н. Союза ... 100
Парохія Усп. Пр. Д. Марії ... 100
Сестр. Усп. Пр. Д. Марії ... 100
Бр. Цер. Усп. П. Діви Марії ... 25
Берко Василь ... 25
Дрилинич Василь ... 25
Вітів Михайло ... 25
Лайкош Йосиф ... 25
Гатала Юрій ... 20
Грабар Стефан ... 10
Сташків Іван ... 10
Берижанський Теодор ... 10
Швайлик Іван ... 10
Петрів Данило ... 10
Гавриш Теодор ... 10
Левків Юрій ... 5
Лишив Григорій ... 5
Щуцький Пилип ... 5
Фединишин Василь ... 5
Гумер Михайло ... 5
Телішевський Григорій ... 5
Гілета Олекса ... 5
Стек Іван ... 5
Космина Василь ... 5
Гураль Стефан ... 5
Ломінський Йосиф ... 5
Зволинська Юлія ... 5
Гоминюк Андрей ... 5
Киваць́кий Онуфрій ... 5
Поборчак Луць ... 5
Ридош Никола ... 5
Дикий Петро ... 5
Коваль Михайло ... 5
Стечишин Стефан ... 5
Невида Роман ... 5
Пізняк Теодор ... 5
Коритко Дмитро ... 5
Кордяк Стефан ... 5
Мощак Тома ... 5
Шийка Никола ... 5
Макар Петро ... 5
Сидор Антін ... 5
Мелникевич Юрій ... 5
Романець Никола ... 5
Пейко Дора ... 5
Мілникевич Катерина ... 5
Лайкош Григорій ... 5

45) З громади Кортис Бей, Мд. через п. В. Чачку ... 150

Зложили:
Бр. св. Петра і Павла, від. 81 У. Н. Союза ... 100
Чачка Володислав ... 15
Добростан Танас ... 5
Міськів Петро ... 5
Биленський Яків ... 5
Чикита Олекса ... 5
Цілінський Петро ... 5
Валеба Теодор ... 5
Ладна Ігнатий ... 5

(Дальше буде).

ЗЕМЛЯКИ!

Сотні української молоді, недопущені польським насильством до шкіл на своїй Батьківщині, могли головно завдяки Вашій жертволюбивости не тратити дальше дорогих років і не нидіти без науки, а хоч в голоді і холоді — простудіювати рік за границями Рідного Краю.

Ми раділи, як бачили, що завдяки Вашому зрозумінню ратувати нашу молодь від культурної загибелі — ся молодь, яка шість-сім років пройшла пекло по стрілецьких ровах, таборах, вязницях, старалася тепер всіма своїми надірваними силами ратувати останки потрачених років.

І разом з цим ми з жахом дивилися, як Ваша жертволюбивість щораз остигає, як щораз рідше і рідше приходять Ваші лепти, а щораз частійше і в більших розмірах трба було допомоги.

І страшна тривога нас огортала, як подумали ми, що може незабаром прийти час, коли не стане вже тих жертв, які Ви прислали і сотням молоді прийдеться кидати на пів шляху, перед укінченнем, науку і нидіти знова в той час, як народови треба стільки культурних, фахових сил. Ми не хотіли про це думати, ми старалися задурити себе надіями, що так не може й не сміє бути. Та прийшла дійсність!

Прийшов таки той страшний час, якого ми так боялися, який ми всіма засобами й силами старалися відсунути.

Дорожнеча зросла неймовірно!

Такси в университеті піднесено неожидано в 30 разів!

Посилка Ваших жертв припинилася!

У касі — готівки на 2 місяці!

Сотні молоді мусять з конечности кинути науку і то навіть сі, яким лишилося до укінчення студій заледви місяців три, чотирі!

Ви почуєте с юстрашну дійсність?

Вдумайтеся в неї! Серцем глибоко загляньте в неї!

І як тільки в частині відчуєте трагізм тих кількох соток молодих душ, Ви, які досі розуміли їх, — не зможете допустити, щоб голод і холод, від якого Ви старалися охоронити їх, замінити страшнійшим: духовою смертю!

Ми віримо, що Ви і сим разом вратуєте молодь!

Тих кілька слів, що з жахом вириваються з душі, хочемо Вам підтвердити холодними числами статистики за останні місяці.

У Відні студіювало і було зорганізованих студентів і студенток:

Року	Місяць	Всіх	З того побирало підмоги	На суму
1920	IX.	82	47	52.223
1921	I.	123	59	56.130
1921	II.	141	56	60.300
1921	III.	152	95	135.490
1921	IV.	167	103	137.550
1921	V.	180	117	182.955
1921	VI.	190	124	180.296
1921	VII.	202	133	249.900

Порівнуючи перший місяць минулого шкільного року з останнім, бачимо, що на протязі одного шкільного року число студентів зросло 2½ разів, число потребуючих підмоги три рази, а сума виданих грошей 5 разів.

З загального числа студентів (202): а) Потратило на війні від 2—7 років — 99.8%! б) Лишилося інвалідами 21%, хорих (на груди, недокравність і инше ізза війни і недоживлювання) 57%, цілком здороивх заледви 12%! в) Скінчило студії на протязі того року 5%, на кінцевих семестрах (1—2 роки до укінчення) 76%, на початкових (2—4 роки до укінчення) лише 19%.

Скількиж коштувало удержанне в один місяць? Ось приблизне зіставленне найконечнійших видатків у місяць в австр. і амер. валюті (числячи пересічно 1 дол.=1000 австр. кор.):

	в коронах		в долярах
	1920	1921	1921
Помешканне	200—500	500—1000	0,50—1,00
Обід	300	450— 600	0,45—0,60
Вечера	600	900—1200	0,90—1,20
Сніданне	300	600	0,60
Інше (трамвай, папір, книжки, білле	200	400	0,40
Разом...	1600—1900	3000—4000	2,85—3,60

На частинне покритте видатків одержували найбільш потребуючі щомісячно 1500 К; инші від 700—1500 К. Як видно із поданого зіставлення, цих грошей не вистарчало вже навіть в 1920 р., а не то в 1921. Тому мусів радити собі кождий як міг: або одержував дещо з дому (одначе по найбільшій части неправильно і в малих квотах), або заробляв лекціями, перекладами, чи навіть фізичною роботою. І навіть тоді — вижити було дуже тяжко!

Сили щораз підривалися. Харч за ті гроші (у студентській столовій) вистарчав, щоб лише „животіти". Ось як виглядав він: на сніданне — чай і кусок хліба; на обід — невеликий таріль рідкої зупи, на друге 4—5 ложок бараболі, чи фасолі, чи иншої арини з сосом, на третте або хліб або якийсь малий бубличок з тіста. Мясо було лиш раз у тиждень (і то малесенький кусочок). Чи ситим можна бути із цього, судіть самі.

Та все таки не дивлячися на всякі трудноці і забуваючи на голод і холод, завдяки Ваші допомозі пережили віденські студенти рік.

Тепер зближається другий. Якіж потреби й вигляди несе він з собою?

Дорожня ще більше зросла. Прожитте одного студента в один місяць виглядає з початком цього шкільного року (жовтень) приблизно так: помешканнє 1000—1500 К, обід 1000 К, вечера 1500 К, сніданне 800 К, инше 500 К — разом 4800—5300 К. Перечисливши сі гроші на Вашу валюту, за ті гроші, за які можна у Вас прожити день, два — студент зможе провчитися місяць у Відні.

Спираючися на нище подані числа, представляємо вкінці Вам приблизну суму, яку необхідно Товариству роздобути, щоби спасти частину нашої молоді від катастрофи.

Беручи за вихідне число 200 студентів, що вчилися у Відні з кінцем того року (1. VII. 1921) і додаючи до цього 100 вже дотепер зголошених можна числити, що в біжучому шкільному році 1921/22 буде студіювати у Відні найменше 300 студентів.

З того потребувати буде допомоги найменше 200 студентів (беручи відсоток тамтого року).

Щоб забезпечити їм лиш подане повище мінімум прожиття, требаб кождого місяця 1,000.000, себто на протяг 1 шкільного року 10 міліонів К.

Крім цього, як було згадано, підвищено вписове у віденському університеті в 30 разів, себто пересічно вписи 1 студента будуть коштувати 8000 К в семестр, а 16.000 К на 1 рік. Числячи з тим, що навіть ті, які не побирали підмоги, не будуть в силі заплатити тої суми, треба сподіватися, що Товариству прийдеться виплатити на вписове приблизно для 250 студентів по 18.000 К, себто потрібна сума на саме вписове на рік — виносить 4,500.000 К.

Беручи під увагу мешканеву крізу, мало Товариство у пляні устроїти студентську домівку, в якій моглоби знайти приміщенне хоч 50 найбільше потребуючих студентів. Уряджене можливо буде роздобути від Українського Червоного Хреста у Відні, так, що лиш недостача фондів на винайм помешкання не дозволяє Товариству перевести сей плян у діло. Потрібна сума на винайменне домівки виносить приблизно 1 міліон корон в рік.

Збираючи все разом, запотребоване Товариства на біжучий рік таке:

На прожитте	10,000.000 К
На вписове	4,500.000 „
На домівку	1,000.000 „
Разом	15,500.00 К

Сума для нас жахлива. Жахлива вона для нас і тоді, колиб навіть її зменшити до половини чи хочби третини.

Не так страшна ся сума для Вас, які за 5 долярів можете покрити цілковите удержанне одного студента в місяць.

Земляки, нам опадають руки в безрадній розпуці!

Хай буде, що мусимо зречися домівки, хай буде, що кождий другий заплатить з останнього вписове і хай вкінці буде, що лиш що другий одержить лиш половину гроша, необхідного на найнужденніще прожитте, то всеж таки потрібна для нас казочна сума... пять міліонів корон!

Або їх роздобудемо, або... три сотні молоді буде мусіти кинути останні місяці й роки науки і змарнуватися!

Земляки! З жахом ми себе питаємо: Невжеж міліон Вас не спроможеться вислати в місяць 500 долярів? Невжеж із міліона Вас не знайдеться сто, що зможуть вислати місячно по 5 долярів?

Земляки! Освіта це найтривкійша підвалина народу й держави, якої не в силі ніщо зруйнувати. Гріш, виданий на освіту, вертається стократно!

Земляки! Ратуванне дітей і молоді й освіти ніколи і в ні одного народу не знало партій, не знало кляс! Невжеж тільки в нас буде инакше? Ми втратили вже богато. Та не сміємо тратити останнього: нашого коріння, нашої будучности! Не сміємо дозволити погибати і завмирати — нашій молоді!

Земляки! Спішіть без ріжниці партій і кляс негайно з помічю, щоб не було запізно. Бо час грізний і невмолимий!

Земляки! Ви остання наша надія!

Відень, дня 15. вересня 1921 р.

ЗА УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПРИХИЛЬНИКІВ ОСВІТИ:

Проф. С. Дністрянський, голова. С. Буженко, секретар.

ЗА АКАДЕМІЧНУ МОЛОДЬ:

Ігор Федів, голова акад. тов-а „Січ". М. Стрільців, секретар

Гроші, призначені для віденських студентів (менші квоти в листі, більші чеками в листі), проситься висилати негайно тільки до „Товариства Прихильників Освіти" у Відні на адресу голови Тов.: Prof. S. Dnistriansky, Wien VIII., Albertgasse 34/I.

ДОПИСИ

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Жертви для жовнірів галицької армії.

На жовнірів галицької армії, які перебувають у Чехії, зложено в Сиракюз, Н. Й.: З театрального представлення $50.00; Іван Танів з жінкою $3.00; Н. Струтинський $1.80; Юрко Штефанюк, Лука Залецький і Максим Деманик по $1.00; дрібними складками $2.00. — Разом $60.00.

Сі гроші (3.800 чеських корон) вислано дня 16. падолиста б. р. на адресу Українського Громадянського Комітету в Празі (Американ Експрес Компани, число посвідок 2036897 і 2036898).

—o—

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ.

Схаменіться, люди, бо лихо вам буде!

Дорогі Браття і Сестри! Мало не в кождім числі „Свободи" читаємо такі дописи, в яких наші люди скаржаться на тих жидівських смітярів, котрі стратили віру в Бога і любов до своєї найдорозшої неньки України. Ті поганці накидуються на наш уряд, вибраний галицьким народом, на чолі з президентом Петрушевичем. Їм Господь розум зголови забрав, а Троцький жидівської дурійки насипав.

Що я не говорю голословно, то ось вам один яркий факт: Ви знаєте, що колись в цілій Росії по всіх зелізничих стаціях (воґзалах) висів образ Спасителя і перед тим образом на кождім воґзалі горіли свічки, як день так ніч. А тепер послухайте, що там робиться за жидівсько-большевицької влади: Приходять на зелізничі двірці такісамі як тут, що по ваших „плейзах" розбивають віча в справі бондів, пробивають образ Христа через скло і через папір та запихають в уста Спасителя запалену циґаретку.

І ви, дорогі Українці, таким собакам даєте віру, що вони кричать: не купуй бондів, бо то буде буржуазна держава? Ану, нехай їх дурний розум докаже, де то є та українська буржуазія! Кого вони мають за буржуя? Може того нашого бідного д-ра Цегельського, що його побили в Клівленді? Та я, як почув у Філядельфії на вічу, як др. Цегельський говорив в справі бондів, то мені зробилося жаль за тим чоловіком. Яке він кому зло зробив, що такий вовк в людськім тілі, без сумління, міг накинутися на невинного чоловіка?

Тепер, як вам відомо, митрополит Шептицький має приїхати до Філядельфії. А знаєте вже, що паршива дрянь збирається на него також. Не хочу вам писати, в який спосіб, бо се передчасне, але вже в катедрі дають білети тільки парохіянам, аби того жидівського сміття там в той час не впускати.

У нас тут, у Вілмінґтон, колись була досить велика громада Українців, але вже який третий рік поровїздилися наші люди: одні до краю, другі по інших плейзах, так що тепер у нашім місті може би назбирав на 50 родин. Алеж щодо закупна бондів то ми також можемо похвалитися, бо наш. Вілмінґтон на початку переважив був Ню Йорк. А тепер, по оголошенню бондів, є він чотирнайцятий з ряду. Ми в однім тижні закупили бондів за $735.

Невжеж вам, Українці, тих просьб ваших братів і сестер зі старого краю не може бути досить? Чи ви ще й доси не чуєте, як вони просять вас зі слезами: ратуйте нас!? Чи не читаєте ви листів від своїх братів про ляцько-татарську конскрипцію? Чи не читаєте тих статий, які поміщуються у „Свободі" від спеціяльних кореспондентів зі старого краю? Дорогі Родимці! Нехай усі ті розпучливі голоси з нашого рідного краю не відбиваються від наших уший так, як горох від стіни!

Той, хто вам каже „не купуй бондів", не варта, щоб на него сонце світило. Той чоловік, котрий себе зве большевиком і каже „не купуй бондів", має лише таку вартість, як той коминюх, що то ним затикали каглу в старім краю. Гоніть від себе тих заразливих собак на чотири вітри!

В нас у Вілмінґтоні тої зарази не було і нема, а тих якихсь „Щоденних Неукраїнських Вістий" тут ніхто не видів. Я сам їх не видів і не хочу видіти! Ми у Вілмінґтоні раді би хоть раз коли подивитися на ті большевицькі сотворіння, бо нам тут представляється, що то щось таке маленьке, як ті щуринята без шерсти.

Чи вже по других плейзах нарід не може знати, хто вони є? Ей, Браття! Схаменіться, майте раз розум! Возьмімся тісно за руки і далі до діла!

С. Коричук.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

Чи наша вітчина є нам ворогом?

Є в Америці богато таких галицьких Українців, котрі вижидали підчас війни, аби як найскорше війна скінчилась, то по війні повернуться на рідну землю — там, де вони родилися. Як Східна Галичина була під українським зарядом, то навіть і такі Українці, що мають в Америці свою хату й фамілію, рихтувалися їхати до свого рідного краю. Але так не сталося. Як Галичина попалася в ляцькі руки, то навіть такі Українці стратили охоту їхати до свого рідного краю, котрі мають жінку й діти в краю.

Чи наша вітчина є нам ворогом, що многі Українці бояться повернути до того краю, де родилися? Ні. Наша вітчина не є нам ворогом, тільки ворог Лях запанував над нашим краєм. І через те богато Українців стримується їхати до краю, бо бояться, аби ворог Лях не привитав їх на рідній земли кулями, баґнетами, шибеницею і тюрмою, так як тих, котрі вже повернули до рідного краю по свою передчасну смерть.

Ми числимо, що в Галичині є понад 4,000.000 Українців, але з того чотиримілїонового народу виеміґрувала до Америки одна четверта часть Українців, бо ми числимо, що нас, Українців, є один мілїон в Америці.

Ану, розважте, Браття любі, над тим і подумайте над тим, чи є такий другий нарід на цілій кули земській, аби четверта часть народу виеміґрувала в чужий край?

Не з розкоші український нарід опускав свою рідну хату, рідню і край, але з біди, бо не міг дивитися на тую несправедливість і кривду, якою нас трактував ляцький деспотизм. Наша земля богата і потрафила би нас усіх виживити, але ляцька шляхта загарбала у свої руки всю найліпшу землю, як лани так і ліси, а нам лишилося лише стільки, що ми не малй на чім жити. Де найкраща земля, там панські величезні лани, а українським селянам лишилося заледви по кілька морґів землі. А в горах Карпатах така земля, що як би господар хати довкола парканом не обгородив, то як би малий дітвак вийшов з хати, то покотивбися вдолину, що й за тиждень не найшов би його.

Нині польська шляхта бачить, що ті прекрасні лани, з котрих вона собі черева випасувала, не останутьса в її руках, тай спроваджує мазурів на наші землі, котрі по справедливости належаться українським селянам. Український нарід з жалем дивиться, як тую його землю рідну, зрощену потом і кровю наших батьків, шматують тай наділюють нею ворогів Ляхів. Серце з жалю пукає, яка кривда діється нашим братам на їх рідній земли! Найкращих синів України — одних повбивали, других увязнили тай по ляцьких тюрмах конають, а инші знов скитаються на вигнанню тай вижидають тої хвилі, коли сонце правди засвітить на наш рідний край, аби могли повернути до своєї вітчини — там, де родилися. Так ллється кров кращих синів українського народу, так вилюднюється наш рідний і любий край. Польські кольоністи будуть їсти пшеничний і житний хліб, а бідний Українець буде жадний навіть вівсяного хліба, тай мусіти-ме далі еміґрувати в світ за очи.

Ми в Америці ділимося на ворожі собі партії, а наші вороги з того користають. Ляхи винищують український нарід, без огляду, до якої партії хто належить, і не дивляться, чи то релігійний або нерелігійний, тільки чи Українець, бо Українець то є „гайдамака і большевик".

Брате і Сестро! Уже час пізнати, хто є нашим ворогом тай стати всім спільними силами проти ворога, а тоді проженемо всю ту зволоч з українських земель і тії кордони розібємо, які поставили між українським народом. Бо поки між українським народом буде ненависть і роздор панувати, доти український мужик буде капелюх під пахою носити перед польськими панами і буде кланятися леда польським лахабундам. Ми є великий нарід і нам належиться свобода і воля, так як і другим народам. Нас, Українців, начислюють на 40,000.000, але нас буде понад 50,000.000, бо на нашій земли ані раз конскрипція не перевелася як слід, бо на Наддніпрянській Україні Москалі крали Українців, а в Галичині Ляхи, аби їм більше було.

Я. Ощипок.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляєсь Вп. ПП. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1922 для членів У. Н. Союза вже розпочалась і що в остатних днях вислано на адреси ПП. Секретарів посилки календарів для слідуючих відділів:

370, 326, 330, 288, 237, 23, 315, 199, 231, 176, 94, 138, 110, 164, 5, 82, 169, 7, 168, 213, 223, 234.

Всі повисші вимінені посилки зістали вислані почтою дня 16-го падолиста (не експресом). Котрий би з висше згаданих Відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня вислання календарів, нехай повідомить адмін. „Свободи".

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

—o—

ДЖАНСТАВН, ПА. Бр. св. Николая, від. 300, повідомляє, що мітінґ відбудеться о 1-шій годині пополудни в неділю, 20. падолиста, в гали звичайній. На порядку нарад є важні справи до полагодження і вирівнанне вкладок.— В. Горжальський, предс.; Я. Яцинич, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Тов. ім. Тараса Шевченка повідомляє, що мітінґ відбудеться в неділю, 20. падолиста, о годині 2-гій пополудни, в українській школі при Вілард Аве. Проситься прибути на час, бо є богато важних справ до полагодження перед кінцем року. Взивається довжників, аби вирівнали свої рахунки, бо вразі проволоки будуть суспендовані.—М. Пшоновський, предс.; М. Свідер, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. „Любов", від. 370, повідомляє, що місячний мітінґ буде дня 20. листопада, о годині 2-гій пополудни, в церковній гали. Притім напоминається всіх членів, що як хто хоче бути правним членом відділу, то най же поступає після приписів статута. А коли котрий поступить так, як попередних мітінґів, то ліпше най не називається членом, бо урядники, а властиво секретар не буде ходити зосібна кождого кликати на заповіджений мітінґ, бо кождий дістає часопись то повинен там прийти, де його кличеться правним способом. Отож котрий член не явиться на сей мітінґ, то не будеться його другий раз напоминати. — Я. Швець, предс.; М. Сампара, секр.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

NEW YORK, N. Y.

Заходом **Братства св. Володимира,** відділ 130 У. Н. Союза в Ню Йорку, **Т-во Русько-Український Народний Театр** відограє представлення **СТАРЕ ГНІЗДО И МОЛОДІ ПТАХИ,** комедія на чотири дії **в суботу, 19. падолиста 1921 р.** в Українськім Народнім Домі, 217 East 6th St., New York. Режісер В. Карпович. Вступ 65 цнт. Початок о годині 7.30 вечер. **По представленню баль.** До численної участи всіх Родимців просить — КОМІТЕТ. 68-70

HERKIMER, N. Y.

Заходами **церковного аматорського Кружка** відограєся **в неділю, дня 20. падолиста с. р.** драму **„МАТИ НАЙМИЧКА".** Галя: П. В. Беднарчука. Вступ 50 і 35 цнт. Початок о годині 7-ій вечер. Запрошуємо Українців з Litttle Falls, Utica і Rome. 69

КОМІТЕТ.

ДО ВІДОМОСТИ УКРАЇНСЬКОМУ ЗАГАЛОВИ В ОБУРН, Н. Й. І ОКОЛИЦІ!

Перший Український Базар устроєний парохією св. Ап. Петра і Павла в Auburn, N. Y. можна відвідувати кождого вечера і неділю від дня 20. падолиста до 26. падолиста 1921 в гали Кацака, cor. Perrine і Washington Street. Початок кождого вечера від години 7-ої до 12-ої в ночи. На базари будуть ріжнородні виграбки, повно кіосків з ріжними крамами, ручні роботи і всілякого рода предмети. Буфет з напитками і перекусками, товариські гри і забави і богато несподіванок, як також почта любови. Кождого вечера будуть танці при знаменитій Нодьо орхестрі. Вступ від особи на цілий тиждень 25 центів і одного цента военного податку. 65-73

Запрошуєсь отсею дорогою весь український загал, так місцевих як і позамісцевих, всі братства, товариства, сестрицтва. Проситься сусідів і чужинців, щоби взяли як найчисленну участь. До побачення на Базарі.

КОМІТЕТ.

БАЗАР В ШІКАҐО, ІЛЛ., САВТ САЙД

УСТРОЮЄ ПАРОХІЯ РОЖДЕСТВА ПРЕЧ. ДІВИ МАРІЇ В ПАРОХІЯЛЬНІЙ ҐАЛІ ПРИ ВУЛ. SO. PAULINA, Ч. 4950, в САВТ САЙД, CHICAGO, ILL.

БАЗАР ЗАЧНЕТЬСЯ 20. ПАДОЛИСТА С. Р. ТА ТРІВАТИ БУДЕ ДО 18. ГРУДНЯ.

ПОЧАТОК В НЕДІЛЮ О ГОД. 5-тій СПОЛУДНЯ. ТАК САМО КОЖДОГО ЧЕТВЕРГА ТА СУБОТИ.

В СКЛАД ПРОГРАМИ ВХОДЯТЬ: КОНЦЕРТИ, ПРОДУКЦІЇ МУЗИЧНОЇ БАНДИ, ТОВАРИСЬКІ ЗАБАВИ, ЛЕТУЧА ПОЧТА, ВИГРАВКИ ВАРТІСНИХ РІЧЕЙ, КОЛЕСО ЩАСТЯ І Т. І. КОМІТЕТ ПОСТАРАВСЯ О ЗНАМЕНИТИЙ БУФЕТ.

ВСТУП НА БАЗАР БЕЗПЛАТНИЙ.

Запрошуєсь до участи в Базарі місцеві та позамісцеві брацтва та товариства. КОМІТЕТ.

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ — 97 АКРІВ ЗЕМЛІ З ЛІСОМ

в місті Woodbine, N. J., Cape May County, по 12 долярів за акер, 15 мінут ходу від міста, в місті є 6 фабрик. Голоситись устно або писемно до: 95-

T. J. HRYCEY & CO.,
329 So. Fourth St., Philadelphia, Pa.

ФАРМА НА СПРОДАЖ межи двома більшими містами, 165 акрів гарної землі і ліса, богато огородовини, потік. Дім з 10 кімнат з всіми потрібними меблями, 3 господарські будинки, комора, ледівня, 2 курники і много инших забудовань, 12 коров, 1 віл, 2 коні, 150 курий, вози, упряж, знаряди і машинерія. Продається по дуже дешевій ціні $4800.00, готівкою $2000.00. Також богато инших фарм. 60-69

S. KAPLAN,
276 Grand St., New York City

НА ПРОДАЖ ФАРМА

110 акрів, 80 ораної чорної землі, 30 акрів доброго ліса, всі забудовання як нові; 10 коров, 2 коні, 6 безрог, 130 кур, гуси і качки; 35 миль від Нюарку, Н. Дж. Ціна $6.000, готівки $3.000. Маю другі фарми менші і більші. Пишіть до: **W. PASKA, 424 So. Park Street, Elizabethport, N. J.** 69-75

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ АБО ПЕРЕБРАННЯ ПІД ЗАРЯД, вироблений інтерес, корнеровий стор, положений в добрім місци. Інформації уділить **KYRYLO PIDDUBCZYSZYN, 844 Newark Ave., Jersey City, N. J.** На особисті запити в справі продажи належить голоситись вечером на те саме число. 69-71

Пошукую **ФЕДЯ ЄДНАКА** і його сина **ДМИТРА** в дуже важній справі американській. Вони походять з села Зелена, повіт Бучач, Галичина. Мають перебувати в Гаммонд. Хтоби про них знав або вони самі, нехай зголосяться на адресу: **Nick Dutchak, P. O. Turtle Lake, Wis.** 69

КАРЧЕВСЬКИЙ ПЕТРО, родом з Київської губернії, Таращенського повіту, просить земляків, щоби переписалися з ним на адресу: **Petro Karczewskyj, Ukrainskyj Vojennyj Tabor B, c. 27|2, Josefov, Czesko-Slovenska Republika.** 69-70

ІСПИТОВАНИЙ краєвий учитель пошукує посади учительської межи добрими і спокійними Українцями; школу провадить взірцево, систематично і як найточнійше. Дітвора за час одного року може укінчити II-ий відділ. Прошу ласкаво голоситись до „Свободи". 68-69

УКРАЇНСЬКА ГР. КАТ. ПАРОХІЯ св. Ап. Петра і Павла в Ambridge, Pa. глядає дяко-учителя, котрий уміє добре провадити хор і школу парохіяльну, сам мусить мати добрий голос. Платня після умови. Голоситись на адресу: **St. Peter & Paul Rectory, 546 Melrose Ave., Ambridge, Pa.** 69-71

ДЯКОУЧИТЕЛЬ надто відповідний всім вимогам парохіяльним глядає посади при українській гр.-кат. церкві. Зголошення слати: **„Ucrytel" c/o Swoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J.** 65-70

Хто знавби що про пана Яця Макогона, уродженого у Вязові, повіт Жовква, Галичина, котрий перебуває від кількох літ у Сполучених Державах Північної Америки, зволить ласкаво донести на адресу Ілії Николина у Відні, VII., Бурґассе 2 (Готель Ґелер) або до Василя Загаєвича, 150 Вест стр., Норт Рівер Готель, Ню Йорк, Н. Й. — Проситься о передрук в инших ґазетах. 69-73

Анна з Кохалевичів Николин.